Nijmegen

Actieprogramma inclusie 2021-2024

Iedereen doet mee!

Inclusie is belangrijk. Dat vinden wij in Nijmegen ook. Iedereen doet mee en iedereen mag er zijn.
Inclusie is een manier van denken én een manier van doen. Daarom hebben we aandacht voor mensen, voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is. Het college van burgemeester en wethouders presenteert het Actieprogramma inclusie 2021-2024 'Iedereen doet mee!'.

Dit Actieprogramma is een volgende stap op weg naar een samenleving die nog toegankelijker is voor iedereen, ook voor mensen met een beperking. Ik ben trots dat dit Actieprogramma tot stand gekomen is samen met de mensen om wie het gaat: Nijmegenaren met een lichamelijke, verstandelijke, psychische of zintuiglijke beperking.

Nijmegen is een sociale stad, waarin we de afgelopen periode al mooie stappen naar inclusie hebben gezet, zoals het Handboek Toegankelijkheid voor het ontwerpen van openbare ruimte en het inzetten van ervaringsdeskundigheid bij zorg. In deze uitvoeringsagenda staat dat we verder werken aan onder andere bewustwording, toegankelijke communicatie en het gebruik maken van ervaringsdeskundigen.

Inclusie is niet iets dat we in korte tijd realiseren. Daar is bewustwording en blijvende aandacht voor nodig. In dit actieprogramma zetten we, samen met ervaringsdeskundigen en onze partners in de stad, concrete stappen naar een nog inclusievere Nijmeegse samenleving.

Grete Visser,
Wethouder Onderwijs, Zorg en Welzijn

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Inleiding **4**
Leeswijzer 5

Hoofdstuk 2. Totstandkoming Actieprogramma inclusie **6**
Het VN-verdrag biedt de basis voor ons beleid 8
Het sociaal model: andere manier van denken 8
We willen inclusie verankeren in ons beleid 9
Totstandkoming Actieprogramma 9

Hoofdstuk 3. Drie overkoepelende uitgangspunten **11**
1. Bewustwording 11
2. Communicatie 11
3 Ervaringsdeskundigheid 12

Hoofdstuk 4. Wat doen we al en wat gaan we extra doen? **13**
1. Werk 13
2. Onderwijs 16
3. Participatie 19
4. Zorg en ondersteuning 22
5. Bouwen en wonen 25
6. Vervoer 28
7. Gemeente als organisatie 30

Hoofdstuk 5. Schematisch overzicht en planning **32**
Afkortingen die we gebruiken 32

Financieel kader **46**

Hoofdstuk 1. Inleiding

In Nijmegen vinden we het belangrijk dat iedereen kan meedoen en erbij hoort. Dit noemen we inclusie. We streven naar een samenleving waarin dit door iedereen als vanzelfsprekend wordt gezien. Dit lijkt eenvoudig, maar is het niet. Er zijn nog heel wat belemmeringen weg te nemen. Er is meer onderling begrip en extra ondersteuning nodig om de positie van mensen met een beperking te versterken en de lokale samenleving en onze voorzieningen toegankelijk te maken voor iedereen.

In 2020 hebben we met het inclusiesymposium onze ambitie om een inclusieve stad te zijn nog eens extra onderstreept. Inclusie is een belangrijk uitgangspunt in onze visie op de sterke sociale basis. Onze inzet sluit daarmee aan op het coalitieakkoord 'Nijmegen samen vooruit 2018-2022' waarin de ambitie is uitgesproken een sociale stad te blijven en verder te werken aan toegankelijkheid. We werken hier dan ook op verschillende manieren aan. Zo maken we de openbare ruimte toegankelijk voor mensen met een beperking, nemen we cultuursensitiviteit mee in onze inkoop van bijvoorbeeld Buurtteams en taalaanbieders en promoten we inclusief sporten via de Eurogames in 2022.

Wat betreft inclusie voor mensen met een beperking hebben we in Nederland het VN-verdrag handicap vastgesteld. Vanuit de landelijke overheid is aan ons de opdracht gegeven om, samen met de mensen om wie het gaat, op lokaal niveau uitvoering te geven aan dit verdrag. Naast de landelijke overheid heeft ook de Nijmeegse gemeenteraad het college verzocht om te komen tot een lokale inclusieagenda, waarin we uitvoering geven aan het VN-verdrag.

Als startpunt hebben we in februari 2020 het Manifest 'Iedereen doet mee!' ondertekend. Dit actieprogramma is een vervolg op het Manifest. Het zoomt in op inclusie voor mensen met fysieke, mentale en verstandelijke beperkingen en is de basis voor onze uitvoering voor de komende jaren.

Leeswijzer

Eerst schetsen we de achtergrond van het VN-verdrag handicap en onze visie op inclusie.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de drie uitgangspunten van ons lokaal actieprogramma.

In hoofdstuk 4 geven we aan de hand van zeven leefgebieden aan wat we blijven doen en waar we extra op willen inzetten gedurende de komende jaren.

Tot slot worden de actiepunten schematisch weergegeven en gekoppeld aan de betreffende artikelen in het VN-verdrag. Daarbij geven we, waar mogelijk, een overzicht van de kosten.

Disclaimer
Wij zijn ons als gemeente aan het ontwikkelen in de kennis over toegankelijke stukken. We hebben met dit stuk een eerste aanzet gedaan.
Loopt u tijdens het lezen ergens tegenaan, of kan het wat u betreft toegankelijker?
Laat dit graag weten, door uw feedback te mailen naar l.veenhuis@nijmegen.nl

Hoofdstuk 2. Totstandkoming Actieprogramma inclusie

Inclusie werkt twee kanten op. De persoon wil meedoen en de samenleving staat hier voor open. Als een van de twee niet meewerkt, wordt het onmogelijk. Onderstaande tekening illustreert nog eens helder wat inclusie inhoudt. Hierbij zijn vier termen belangrijk:

1. **Inclusie:** de samenleving past zich zo aan dat iedereen mee kan doen.
2. **Integratie:** er zijn aanvullende voorzieningen gecreëerd zodat bepaalde groepen mensen mee kunnen doen.
3. **Segregatie:** er zijn aparte voorzieningen gecreëerd, specifiek bedoeld voor bepaalde groepen.
4. **Uitsluiting:** sommige mensen kunnen niet meedoen omdat de maatschappij hier niet op ingericht is.

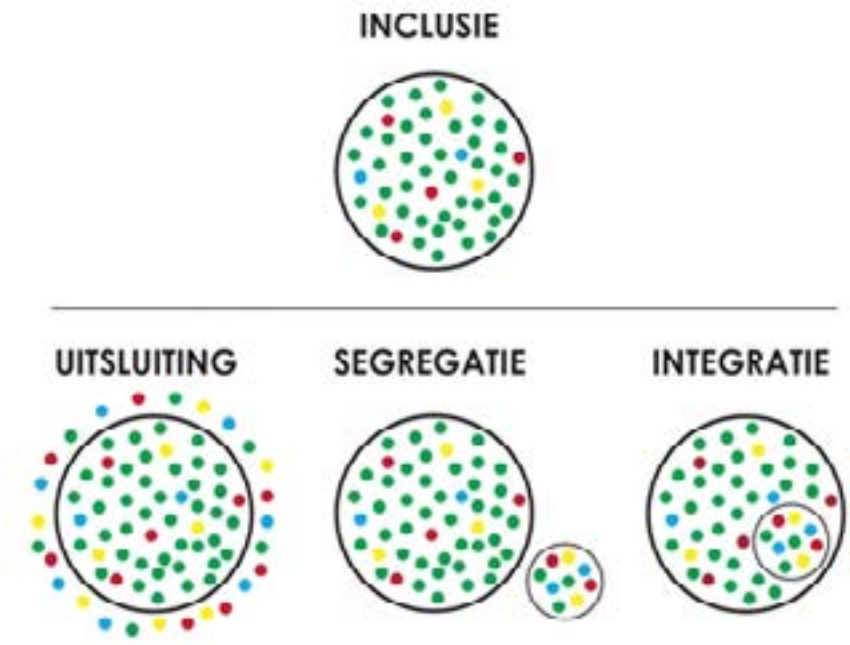

Als we het hebben over een ‘handicap’ of ‘beperking’ volgen we de richtlijn die vanuit het VN-verdrag wordt genoemd en ook zo wordt overgenomen door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. In artikel 1 van het VN-verdrag staat ‘Personen met een handicap omvat personen met langdurig fysieke, mentale, intellectuele of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.’ Dit betekent dat we het hebben over alle lichamelijke en mentale beperkingen, waaronder motorische, organische, zintuiglijke (visueel/ auditief), verstandelijke en psychosociale beperkingen.

Precieze cijfers over het aantal mensen met een beperking zijn niet voorhanden, omdat niet iedereen met een beperking als zodanig geregistreerd staat en bestaande cijfers uit diverse, elkaar overlappende of onvergelijkbare bronnen afkomstig zijn. Volgens schattingen zijn er landelijk ongeveer 2 miljoen mensen met een beperking, wat zou neerkomen op tenminste 20.000 Nijmeegse inwoners met een beperking.

Het VN-verdrag biedt de basis voor ons beleid

Het VN-verdrag handicap (voluit: VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap) is een internationaal mensenrechtenverdrag van de Verenigde Naties dat de rechten en waardigheid van personen met een handicap of beperking wil beschermen. Het trad op 14 juli 2016 in Nederland in werking. Het doel van het verdrag is om de rechten van mensen met een beperking te bevorderen, te beschermen en te waarborgen. De basisprincipes zijn toegankelijkheid, persoonlijke autonomie en volledige participatie. Het is belangrijk dat overheden rekening houden met deze basisprincipes bij het maken van beleid en wetgeving. Het doel daarvan is de positie van de mensen met een beperking te verbeteren. Aan ons is verzocht om te werken aan de implementatie van het VN-verdrag voor die onderdelen waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn en om dit uit te voeren in samenwerking met de mensen en organisaties om wie het gaat.

Het sociaal model: een andere manier van denken

Het VN-verdrag handicap vraagt om een andere manier van denken om te komen tot een inclusieve samenleving. Het gaat hierbij om meer dan alleen een aantal aanpassingen. Vaker dan we denken worden mensen met een beperking onbedoeld of onbewust buitengesloten van alledaagse zaken. Dit komt omdat we in Nederland kijken vanuit het ‘medische model’. We hebben onze samenleving ingericht op basis van hoe de meeste mensen zijn en daarnaast aanpassingen getroffen voor mensen voor wie dat niet lukt. Zo creëerden we vaak aparte woongemeenschappen en zorginstellingen voor mensen met een ernstige lichamelijke beperking, zoals Het Dorp in Arnhem. Dit zorgde voor een grotere scheiding tussen mensen.

Tegenwoordig streven we naar oplossingen waarbij we onze samenleving zo inrichten dat iedereen mee kan doen en die (mede) tot stand komt door input vanuit ervaringsdeskundigen. Dit noemen we het ‘sociaal model’ en is de basis voor het VN-verdrag handicap. Er wordt in dit model onderscheid wordt gemaakt tussen functiebeperking en handicap. Iemand kan een beperking hebben maar dit wordt pas een handicap als er in de samenleving drempels zijn waardoor degene niet mee kan doen.

We willen inclusie verankeren in ons beleid

We zien inclusie het liefst verankerd in regulier beleid zodat het een integraal onderdeel is en blijft in de uitvoering en waar we als vanzelfsprekend rekening mee houden. Het leiden van een menswaardig bestaan is een uitgangspunt bij het maken van ons beleid. In onze reguliere beleidsvoering en -processen wordt op sommige onderdelen al actief ingezet op het toegankelijk maken van onze stad. Op andere onderdelen willen we als gemeente extra inzetten om ervoor te zorgen dat iedereen, naar eigen vermogen, mee kan doen in zijn eigen woon-, werk- en leefomgeving.

Uiteraard realiseren we ons dat het werken aan een inclusieve samenleving nooit af is en altijd inzet blijft vragen van ons allemaal. Met deze uitvoeringsagenda hebben we extra aandacht voor inclusie en gaan we de komende jaren extra stappen zetten. Dit doen we in samenwerking met ervaringsdeskundigen en andere betrokkenen. Zo gaan we samen op weg naar een inclusieve stad waar alle inwoners zo goed mogelijk mee kunnen doen.

Totstandkoming Actieprogramma

Dit actieprogramma is tot stand gekomen in samenwerking met de mensen om wie het gaat. We zijn in overleg gegaan met een werkgroep van lokale (vertegenwoordigers van) ervaringsdeskundigen, cliënten en betrokkenen die zich gezamenlijk inzetten voor de naleving van het VN-verdrag handicap. Met deze groep hebben we gezamenlijk de koers uitgezet voor de uitvoering van het VN-verdrag en te komen tot een lokaal Actieprogramma inclusie.

Allereerst hebben we een gemeentebrede inventarisatie gedaan naar wat we al doen in lijn met het VN-verdrag, aan de hand van de volgende zeven leefgebieden:

1. **Werk**
2. **Onderwijs**
3. **Participatie**
4. **Zorg en ondersteuning**
5. **Bouwen en wonen**
6. **Vervoer**
7. **Gemeente als organisatie**

Deze inventarisatie staat in de notitie **‘Voortgang Actieprogramma Inclusie’** van november 2019.

Vervolgens hebben we op bovengenoemde leefgebieden uitgebreide themasessies gehouden met een brede vertegenwoordiging van ervaringsdeskundigen om op te halen waar mensen met een beperking tegen aan lopen. We hebben gezamenlijk actiepunten opgesteld die in dit document verwerkt zijn tot uitvoeringspunten voor de komende jaren. Tevens zijn in de bijeenkomsten een drietal overkoepelende uitgangspunten naar voren gekomen die we in het volgende hoofdstuk benoemen. De adviescommissies zijn meegenomen in dit proces. In hoofdstuk 4 lichten we de uitvoeringspunten toe op het gebied van de zeven leefgebieden.

Hoofdstuk 3. Drie overkoepelende uitgangspunten

Ons lokaal Actieprogramma inclusie kent drie uitgangspunten:

1. **Bewustwording**
2. **Communicatie**
3. **Inzet ervaringsdeskundigheid**

Deze punten beschouwen we als de pijlers voor ons lokaal actieprogramma inclusie en als voorwaardelijk om inclusie op een goede manier tot stand te brengen. Ze komen in hoofdstuk 4 terug bij alle thema's waar ze zijn verwerkt in de actiepunten.

1. Bewustwording

Om te komen tot een inclusieve en toegankelijke samenleving is het belangrijk om bewustwording te creëren bij ons allemaal. Allereerst moeten we ons realiseren dat er drempels zijn in onze samenleving voor mensen met een beperking waardoor ze niet kunnen meedoen. Ook is er regelmatig sprake van (onbewuste) stigmatisering van mensen met een beperking en zelfstigmatisering bij mensen met een beperking. Het agenderen van inclusie is een eerste stap in begrip krijgen voor elkaar. Een tweede stap is om het thema op de agenda te houden zodat er een verandering plaatsvindt die blijvend is.

2. Communicatie

Om goed mee te kunnen doen is het van noodzakelijk belang dat communicatie voor iedereen toegankelijk is. Dit betreft alle vormen van communicatie van de gemeente en haar partners, waaronder:

1. **digitale communicatie zoals gemeentelijke websites, digitale invulformulieren, social media-kanalen.**
2. **schriftelijke communicatie zoals brieven en informatiefolders van gemeente.**
3. **mondelinge communicatie zoals gesprekken met baliemede-werkers van gemeente, Buurtteams, Stip, gemeentelijke inspraakmomenten in en buiten het stadhuis.**

We vinden het essentieel dat onze communicatie zo toegankelijk mogelijk is voor iedereen en hebben daarbij ook aandacht voor mensen die moeite

hebben met de basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden). We gaan hier met onze belangrijkste uitvoeringspartners verdere stappen in zetten en ervaring in opdoen. Er zijn verschillende acties en aanpassingen nodig om de communicatie toegankelijk te maken zoals voldoende contrast bij teksten, alternatieve tekst bij plaatjes voor mensen met een visuele beperking en ondertiteling bij videofilmpjes voor mensen met een auditieve beperking. Mensen met een verstandelijke beperking kunnen teksten goed volgen zolang ze geschreven zijn in eenvoudige taal met korte zinnen.

3. Ervaringsdeskundigheid

Als gemeente zien we het belang en de meerwaarde om met ervaringsdeskundigen samen te werken en ze in te zetten bij de ontwikkeling omdat:

1. **Ervaringsdeskundigen een brug slaan tussen professionals en hulpvragers en daarmee een bijdrage in de ondersteuning leveren.**
2. **Andere inzichten naar boven komen die anders niet meteen zichtbaar zijn.**
3. **Het bijdraagt aan meer bewustwording en begrip bij anderen.**
4. **Het de positie van ervaringsdeskundigen versterkt.**

Hoofdstuk 4. Wat doen we al en wat gaan we extra doen?

Hieronder beschrijven we onze actiepunten op de zeven leefgebieden:

1. **Werk**
2. **Onderwijs**
3. **Participatie**
4. **Zorg en ondersteuning**
5. **Bouwen en wonen**
6. **Vervoer**
7. **Gemeente als organisatie**

Klik hier om direct naar een schematisch overzicht van de Actiepunten te gaan

Samen met betrokkenen werken we aan deze punten om te komen tot een meer toegankelijke samenleving. Per thema staat onder kopje ‘Waar gaan we mee verder?’ beschreven waar we mee bezig zijn en mee verder gaan. Onder ‘Wat gaan we extra doen?’ staan de punten die samen met ervaringsdeskundigen zijn vastgesteld om in de komende periode extra aan te werken.

1. Werk

Waar gaan we mee verder?

In ons regionale arbeidsmarktbeleidsplan ‘Werk voorop! 2019-2023’ hebben we inclusie als één van de ambities genoemd met daarbij de volgende actiepunten:

- Mensen met een arbeidsbeperking moeten gemakkelijker en veiliger kunnen gaan werken vanuit een uitkering en moeten terug als het even niet lukt.
- Er moet een beter inzicht in de financiële gevolgen worden gegeven als iemand gaat werken.
- Mensen moeten kunnen meedoen op de best passende plek waarbij de ‘oude plek’ als achtervang kan dienen om te ervaren of de nieuwe plek passend is.
- Continuïteit in de begeleiding en meer integrale ondersteuning.

Het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen (WBRN), onze uitvoeringsorganisatie op gebied van werk en de Participatiewet, blijft voorzieningen inzetten:

- Voor werkgevers zijn er instrumenten als loonkostensubsidies en de no risk polis.
- Voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waaronder arbeidsgehandicapten maken we onder andere gebruik van jobcoaching en 'beschut werk' bedoeld om werkzoekenden met een arbeidshandicap een beschermde werkplek te bieden.
- We zetten arbeidsmatige dagbesteding in waar mensen begeleid kunnen werken en indien mogelijk stappen kunnen zetten richting betaald werk met extra begeleiding en aangepaste werkdruk en waar rekening wordt gehouden met hun specifieke omstandigheden.
- Voor mensen met een ernstige psychische aandoening bestaat het re-integratietraject IPS (Individuele Plaatsing en Steun) waarin ze gedurende maximaal drie jaar worden begeleid naar en op een reguliere werkplek.

Wat gaan we extra doen?

We kijken naar de mogelijkheden voor de inzet van ervaringsdeskundigen bij het zoeken naar werk met als doel meer mensen met een beperking duurzaam aan het werk te helpen. Ervaringen van mensen met een beperking worden nu al meegenomen in de bedrijfsvoering van WBRN waaronder de medezeggenschap, kandidatenraad en kandidatenonderzoeken. Daarnaast worden ze ingezet ter ondersteuning van trainingen voor professionals die met mensen met een beperking werken. We willen hier een extra stap in zetten door:

- Een aanvullende opdracht aan WBRN om binnen de eigen organisatie gericht en meer mensen met een beperking een werkplek te bieden.
- Hierin wordt de mogelijkheid meegenomen om bij WBRN een functie 'ervaringsdeskundige' te creëren die zowel op tactisch (uitvoeringsbeleid) als uitvoerend niveau een bijdrage kan leveren aan de dienstverlening.

Bij de begeleiding naar werk willen we focussen op vaardigheden van mensen. Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar het inrichten van een Skillsplatform met als doel om op basis van competenties en vaardigheden mensen aan het werk te helpen en niet alleen op basis van diploma's. Dit is een waardevolle ontwikkeling omdat mensen met een beperking regelmatig niet beschikken over een diploma. Daardoor komen ze niet altijd in aanmerking voor werk waar ze wel de competenties en vaardigheden voor hebben en die voor werkgevers van belang zijn.

We willen de afstemming en samenwerking van de domeinen Werk en Onderwijs verder versterken.

- Middels de samenwerking in de regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA) willen we aandacht vragen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waaronder mensen met een beperking bij het opzetten van projecten die gericht zijn op extra ondersteuning bij het zoeken naar werk, (job)coaching en begeleiding op de werkplek.
- Het Inclusief Ondernemersnetwerk (ION) is een actief netwerk voor en door ondernemers in de regio dat zich inzet voor een inclusieve(re) arbeidsmarkt en waar nog steeds nieuwe ondernemers bij aansluiten. Het ION organiseert regelmatig activiteiten in het kader van inclusief ondernemen met als doel andere ondernemers te motiveren om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen, waarbij ze zelf het goede voorbeeld uitdragen door het aanbieden van stageplekken en werkplekken.

2. Onderwijs

Waar gaan we mee verder?

We streven naar inclusiever onderwijs dan er tot nog toe is gerealiseerd. Door de invoering van de Wet passend onderwijs wordt meer uitgegaan van de mogelijkheden en minder van de beperkingen van een kind. Deze wet maakt scholen verantwoordelijk voor onderwijs aan elke leerling ongeacht iemands beperking. Hierdoor bestaat de mogelijkheid om kinderen regulier onderwijs te laten volgen met extra ondersteuning in de reguliere setting.

We werken samen met de schoolbesturen, samenwerkingsverbanden en zorg- en welzijnsorganisaties aan twee convenanten 'Samen voor het Kind' en 'Samen voor de Jongere'. Deze zijn gericht op het bieden van optimale ondersteuningskansen aan kinderen en jeugdigen en het beschikbaar stellen van passende ondersteuning als dit nodig is. Hierbij hebben het over afspraken als:

- Meer maatwerk inzetten op en rondom scholen.
- Gezamenlijk oppakken van onderwijsondersteuning en jeugdhulp.
- Het opstellen van stadsdeelagenda's voor jeugd om welzijnsvoorzieningen in en om school te verbinden met de wijk.
- Databronnen samenvoegen om betere analyses te kunnen doen.
- Adviezen voor een efficiëntere aanpak rondom preventie en hulpverlening in en om scholen.

We hebben de ambitie om onderwijs-zorg arrangementen in te richten op scholen in het voortgezet onderwijs en hiervoor zijn werkbezoeken afgelegd. Dit is een regionale kwestie aangezien voortgezet onderwijs-scholen ook leerlingen van buiten Nijmegen hebben.

Enkele scholen in Nijmegen organiseren integratieklassen waarbij leerlingen van het speciaal onderwijs lessen te volgen op het regulier voortgezet onderwijs om op die manier breed onderwijs te volgen en hun kansen daarna (richting werk) te vergroten.

Wat gaan we extra doen?

Wij vragen aandacht voor het vergroten van kennis en bewustwording over de beperkingen op school bij personeel, bij ouders en bij leerlingen zelf.

- Dit doen we onder andere door in bestuurlijke overleggen het thema te agenderen. Hiermee beogen we schoolbeleid dat meer gericht is op kinderen met een beperking.
- We zetten daarnaast in op het delen van goede voorbeelden en het inzetten van ervaringsdeskundigen.
- We bekijken hoe we de methodiek en ervaringen van het project Schools OUT breder kunnen toepassen in voorlichting over discriminatie en diversiteit.
- Daarnaast willen we meer aandacht vragen voor het inzetten op eigen kracht en eigen regie bij kinderen en jongeren met een beperking, onder andere door het organiseren van ontmoetingen tussen jeugd met verschillende beperkingen in verschillende leeftijdscategorieën (zoals bij het Jongerenlab en ZRCN).

We zetten in op de doorontwikkeling van de aansluiting onderwijs-jeugdzorg en de inzet van preventieve activiteiten om ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren zo veel mogelijk regulier onderwijs kunnen blijven volgen.

- Samen met het samenwerkingsverband Primair Onderwijs willen we onderzoeken waarom in onze regio een hoog percentage leerlingen naar het speciaal (basis)onderwijs gaat.
- We ondersteunen de basisscholen in Dukenburg bij hun planvorming om geen enkel kind meer naar het speciaal (basis) onderwijs te laten gaan.

We intensiveren de passende kinderopvang die erop gericht is om reguliere kinderopvang op maat toegankelijk te maken voor elk kind, ongeacht de zorgvraag. Samen met de kinderopvang beogen we hiermee hetzelfde te bewerkstelligen als bij passend onderwijs, vooral ten behoeve van kinderen tot vier jaar.

We hebben veel aandacht voor de aansluiting met de arbeidsmarkt en stages:

- Samen met werkgevers en onderwijsinstellingen richten we ons op de sluitende overgang tussen onderwijs en werk en het vinden van een passende stageplek voor alle jongeren.
- Het ION wil meer werkplekken creëren voor jongeren met een beperking. In de ‘Route naar Arbeid’ krijgen jongeren die (nu) geen startkwalificatie kunnen halen, begeleiding en coaching.
- Er is een grote diversiteit aan uitvoeringsorganisaties waarmee we overeenkomsten hebben afgesloten, waarbij maatschappelijk verantwoorde inkoop (MVI) en Social Return on Investment (SROI) belangrijke items zijn. Social return is een aanpak om meer werkgelegenheid waaronder ook werkervaringsplekken of stageplekken te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

3. Participatie

Participatie heeft in dit kader betrekking op de sociale toegankelijkheid en het mee kunnen doen in de eigen omgeving, zoals het bezoeken van winkels, de wijkcentra en andere openbare gebouwen, spelen en sporten en (culturele) evenementen.

Waar gaan we mee verder?

We subsidiëren een divers welzijnsaanbod voor mensen met een beperking of kwetsbaarheid in de eigen omgeving waaronder voorzieningen zoals de hobbycentra, maatjesprojecten, inloopvoorzieningen ggz, het jongerennetwerk en faciliteiten voor mantelzorgers. Ook ondersteunen we sport-, cultuur- en beweegactiviteiten zoals subsidieverlening trainingsuren voor specifieke doelgroepen.

Daarnaast ondersteunen we sociale organisaties die een bijdrage leveren aan het bevorderen van inclusieve wijken. Voorbeelden hiervan zijn onder andere het Wijkatelier, de Broederij, wijkplaats BUUR en de Wijkfabriek en Welzijn op recept (zowel voor volwassenen als voor kinderen en jongeren) uitgevoerd door Bindkracht 10.

We voeren een pilot indicatievrije dagbesteding uit die meer ruimte moet gaan bieden voor inclusie en samenwerking met welzijns- en culturele organisaties (dagbesteding geïntegreerd in algemeen toegankelijke voorzieningen, zoals we al zien bij de hobbycentra).

Als het gaat om vrijetijdsbesteding is toegankelijkheid en meedoen een thema waar we aan werken.

- Op gebied van sport en bewegen hebben we het gemeentelijk Sportbedrijf dat zich inzet om sporten en bewegen te stimuleren voor kwetsbare groepen. Hierbinnen maken we actief gebruik van het concept Uniek Sporten, een regionaal sportservicepunt specifiek gericht op ondersteuning van sporten voor mensen met een beperking. We stimuleren sportaanbieders om sporten en bewegen voor mensen met een beperking aan te moedigen door passend aanbod te realiseren. Daarnaast proberen we ook kwetsbare mensen te helpen bij het vinden van een passende sport of beweegactiviteit. We proberen veel mogelijk drempels weg te nemen waaronder het vervoer van/naar sportlocaties.

- Een van de programmalijnen uit onze cultuurvisie (Groei.) is ‘voor en door iedereen’. We vinden het belangrijk dat cultuur toegankelijk is voor iedereen en dat onze inwoners kunnen participeren. Daarnaast stimuleren we benaderingen waar ruimte is voor verschillende perspectieven. We kennen onder andere het Waalzinnig festival, dat door en voor mensen met een beperking gehouden wordt en bijdraagt aan de inclusieve cultuur in de wijken en in de stad.

Wat gaan we extra doen?

We nemen inclusie mee als thema in de uitwerking van het nieuwe beleid ‘Ruimte voor ontmoeting’ dat gericht is op het stimuleren en faciliteren van ontmoeten in wijken. We pakken dit samen met belangengroepen op. Naast de fysieke toegankelijkheid (mobiel, visueel en auditief) gaat het hier met name om het vergroten van de sociale toegankelijkheid, bijvoorbeeld door rekening te houden met (oudere) mensen met een auditieve beperking, prikkelarme momenten in publieke ruimtes en beschikbaarheid van personeel die kennis en ervaring heeft wat betreft de verschillende beperkingen.

- We gaan het Wijkatelier evalueren. Deze wijkaccommodatie is gericht op activiteiten voor alle bewoners van Lindenholt met of zonder beperking, via algemene en beschutte activiteiten. Met de evaluatie willen we de werkzame aspecten gericht op zelfbeheer en inclusie eruit halen, zodat deze, waar relevant, overgedragen en toegepast kunnen worden in andere stadsdelen.
- We gaan verder inzetten op kennis- en vaardigheidsvergroting bij professionals, vrijwilligers en mensen met een beperking. Hierbij gaat het over thema’s als zelfstigma, schaamte, zelfvertrouwen en over stigmatisering en bewustwording bij de omgeving. Inzet van ervaringsdeskundigheid en goede voorbeelden delen zijn hierbij belangrijk onderdelen. Samen met de doelgroep gaan we kijken op welke manier en op welke plekken in de stad we dit verder kunnen versterken. Dit willen we onder andere doen door het project ‘een welkome wijk’ verder uit te rollen in andere wijken in Nijmegen en het opleiden van ervaringsdeskundigen en gespreksleiders voor het begeleiden van bewustwordingsbijeenkomsten voor professionals, vrijwilligers en bewoners in de wijk.

Daarnaast hebben we extra aandacht voor gezondheid, sporten en bewegen en een gezonde leefstijl in de eigen omgeving.

- We zetten ons in om de samenspeelkansen van alle kinderen te bevorderen door de Samenspeelbelofte, die ondertekend is door de gemeente, verder uit te werken. Dit houdt in dat we de komende tien jaren speel- en ontmoetingsplekken in de wijk blijven realiseren (voor mensen van 0 tot 100 jaar) die toegankelijk zijn en te gebruiken voor iedereen. Hierbij hebben we specifieke aandacht voor kinderen met een beperking, die ook actief betrokken worden bij de uitvoering en het bedenken van nieuwe concepten. Naast het creëren van de fysieke speelplekken is het belangrijk om aandacht te hebben voor het (leren) samenspelen. We gaan verder uitwerken hoe we kunnen inzetten op bewustwording om het samen leren spelen te stimuleren.
- Samen met onze partners vanuit het Lokaal Preventieakkoord en belangenbehartigingsorganisaties gaan we kijken wat er nodig is op het gebied van gezondheid en leefstijl voor mensen met een beperking, aanvullend op wat op dit moment voorhanden is. Vanuit het Nijmeegs Sportakkoord zetten we in op inclusie van kwetsbare groepen zodat iedereen gelijke kansen om te sporten en bewegen ervaart, zichzelf welkom voelt, erbij hoort en geaccepteerd wordt.

In de culturele sector onderschrijven we de landelijke code Diversiteit & Inclusie, die gericht is op het structureel bevorderen van inclusie. Wij vragen aan onze culturele instellingen met een meerjarige subsidie om in hun subsidieaanvraag te omschrijven hoe zich verhouden tot de principes uit deze code, hoe ze daar concreet invulling aan geven, welke stappen ze gaan zetten en wat ze in 2024 bereikt willen hebben.

4. Zorg en ondersteuning

Waar gaan we mee verder?

Met de decentralisatie in 2015 en de komst van de sociale wijkteams hebben we de afgelopen jaren ingezet op ondersteuning en zorg dichtbij in de wijk.

- Om de zorg nog dichterbij inwoners te krijgen met minder bureaucratie en wachttijden zijn en worden de sociale wijkteams doorontwikkeld naar Buurtteams. De Buurtteams worden opgedeeld in Buurtteams Jeugd & Gezin en Buurtteams Volwassenen. De Buurtteams worden uitgebreid met professionals die direct kunnen ondersteunen zonder indicatiestellingen. Het uitgangspunt is dat er minder doorverwijzingen nodig zijn wat leidt tot minder schakels en meer vaste contactpersonen. Door het wegvallen van een groot deel van de indicatiestelling en met vaste gezichten in de wijk, komt er tijd en ruimte vrij voor meer inclusie in samenwerking met (wijk)partners en de sociale basis.
- Daarnaast worden de Wmo-consulenten (voor hulp bij huishouden, hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen) en ouderenadviseurs apart van de Buurtteams georganiseerd. Zij worden gekoppeld aan specifieke wijken zodat ze ook een vast gezicht vormen voor inwoners en samenwerkingspartners.
- Deze nieuwe sociale infrastructuur betekent dat er verschillende ingangen ontstaan. Om aandacht te hebben voor de communicatie en ervoor te zorgen dat mensen zo snel mogelijk bij de juiste ingang komen is de gemeente samen met externe partners en cliëntvertegenwoordigers bezig met een communicatietraject en afgestemde werkprocessen waaronder een warme overdracht. Bij dit traject zijn ervaringsdeskundigen betrokken.
- In samenspraak met de adviescommissie JMG doen wij in 2021-2022 een verdiepend onderzoek naar de cliëntervaringen bij pgb-cliënten.

We blijven ons richten op verdergaande ambulantisering van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Hiertoe loopt onder andere een pilot GGZ in de wijk Dukenburg. In de loop van 2021-2022 zijn WijkGGZ-teams, met daarin ervaringsdeskundigen, gepland in heel Nijmegen. Zij werken nauw samen het informele netwerk en sluiten aan bij wijkactiviteiten en -voorzieningen.

Daarnaast blijven we inzetten op bewustwording door middel van de inzet van ervaringskennis en –deskundigheid in samenwerking met partnerorganisaties en het geven van voorlichting over de verschillende beperkingen. In het kader van psychische kwetsbaarheid worden onder andere de volgende projecten uitgevoerd:

- Mental Health First Aid-trainingen door Pro Persona Connect en trainingen vanuit Mee Gelderse Poort voor professionals, vrijwilligers en inwoners gericht op meer begrip en aandacht voor beperkingen en psychische kwetsbaarheid.
- Project ‘een welkome wijk’ gericht op (de)stigmatisering van psychische kwetsbaarheid dat in één wijk in Nijmegen is gestart.

Wat gaan we extra doen?

We hebben de ambitie om ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid beter te organiseren en meer in te zetten.

- Hiertoe gaan we in het sociaal domein een interactief visietraject ervaringsdeskundigheid starten samen met betrokken organisaties en ervaringsdeskundigen. Ons doel om in kaart te brengen op welke wijze we op dit moment gebruik maken van ervaringskennis en –deskundigheid en hoe we hier een structurele impuls aan kunnen geven.
- We gaan pilots opstarten in de proefgebieden om te onderzoeken hoe we ervaringsdeskundigheid effectief kunnen inzetten in de Buurtteams.
- Daarnaast is in de opdrachtverstrekking voor de Buurtteams gevraagd om ervaringsdeskundigheid mee te nemen in de uitvoering.

Om verdere bewustwording te creëren en dit uit te dragen in onze stad gaan we het volgende doen:

- Het organiseren van een inclusie-symposium voor alle inwoners van Nijmegen waarmee we het zijn van een sociale en inclusieve stad voor iedereen willen uitdragen en bespreekbaar willen maken. In februari 2020 vond dit evenement voor de eerste keer plaats en dit willen we herhalen in 2022.
- We gaan uitwerken op welke wijze de methodiek in een project als ‘een welkome wijk’ verbreed kan worden naar andere beperkingen en in welke stadsdelen het zinvol is dit in te zetten.
- Het actief blijven inzetten van bewustwordingscampagne #oogvoorelkaar die voortkomt uit de beleidsnota ‘Samen dichterbij’ (Beschermd Wonen Maatschappelijke Opvang) en in eerste instantie gericht was op mensen met een psychische kwetsbaarheid. We hebben deze verbreed naar alle mensen met een beperking, met als doel kennisdelen en bewustwording creëren bij zowel de mensen met een kwetsbaarheid als bij de omgeving (familie, vrienden, wijkbewoners, professionals, vrijwilligers). Voorbeelden hiervan zijn online portretten van mensen met een niet-zichtbare beperkingen en een tentoonstelling gericht op depressiviteit onder jongeren.

We hebben de ambitie om de monitoring van onze dienstverlening te verbeteren omdat we niet altijd weten hoe de dienstverlening daadwerkelijk wordt ervaren door mensen met een beperking. Daarnaast willen we achterhalen of we met het huidige aanbod voldoende bijdragen aan het inclusiever worden van onze stad. We onderzoeken de komende periode hoe we hier beter zicht op kunnen krijgen en hoe we goed monitoren op wat nodig is voor mensen met een beperking. We werken dit verder uit in het visietraject Sterke Sociale Basis en in de Buurtteams.

5. Bouwen en wonen

We hebben het thema Bouwen en wonen verdeeld in drie onderdelen:

1. **Publieke gebouwen en openbare ruimte**
2. **Huisvesting**
3. **Bouwen**

Waar gaan we mee verder?

1. **Publieke gebouwen en openbare ruimte**

We werken verder aan de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen zoals wijkcentra, sportzalen en culturele voorzieningen middels een meerjarenprogramma.

Op het gebied van de openbare ruimte werken we met het Handboek Nijmegen toegankelijk. Door de voortgang van inrichtingsprojecten kritisch te volgen, komen aandachtspunten naar voren. Die gebruiken we voor de doorontwikkeling van onze werkwijze. Ook handhaving op hinderlijk gedrag is hierin een belangrijk onderdeel.

2. **Huisvesting**

We hebben aandacht voor het tekort aan sociale huurwoningen. Het realiseren van meer sociale huurwoningen is opgenomen in de Woondeal en de Uitvoeringsagenda Wonen.

We houden rekening met het spreiden van sociale huurwoningen over de verschillende stadsdelen zodat er meer menging is tussen verschillende groepen inwoners wat weer bijdraagt aan een inclusievere samenleving.

Er worden woningen gereserveerd voor bijzondere doelgroepen die uitstromen uit intramurale woonvormen en instellingen waaronder mensen met een psychische kwetsbaarheid.

Ook bestaat de mogelijkheid om een indicatie voor een rolstoelwoning aan te vragen.

3. **Bouwen**

Het bouwen van nieuwe woningen gebeurt volgens het Bouwbesluit waarvan de toegankelijkheid een regulier onderdeel is. We volgen de ontwikkeling van de Integrale Toegankelijkheid Standaard (ITS) om te beoordelen of dit bruikbaar wordt voor toekomstig beleid.

Wat gaan we extra doen?

1. **Publieke gebouwen en openbare ruimte**

We hebben de ambitie om openbare gebouwen waar de gemeente geen eigenaar is, door belangenorganisaties te laten beoordelen op toegankelijkheid. In gezamenlijkheid tussen gemeente en belangenorganisaties wordt afgestemd welke gebouwen en problemen het betreft om vervolgens met gebouweigenaren naar oplossingen te zoeken.

De gemeente evalueert samen met belangengroepen of het Handboek Nijmegen toegankelijk goed wordt toegepast bij de inrichting en de uitvoering van de openbare ruimte. Over de verbeteringen die nodig zijn wordt gerapporteerd.

We hebben extra aandacht voor het betrekken van inwoners met een beperking bij stedelijke ontwikkelingen, zoals bij de (gebieds-)ontwikkeling van het station. Het delen van informatie over wat nodig is voor een goede toegankelijkheid voor mensen met een beperking is hierin een belangrijk onderdeel. Ervaringsdeskundigen participeren bij de advisering voor een veilige en toegankelijke stationsomgeving.

2. Huisvesting

Over het beleid en diverse projecten op gebied van huisvesting hebben we als gemeente intensief contact met woningcorporaties middels de jaarlijkse cyclus van prestatieafspraken. We laten een (afstudeer-)onderzoek uitvoeren om in beeld te brengen in hoeverre de huidige kennisuitwisseling (tussen partijen) voldoet en welke aanbevelingen gedaan kunnen worden op gebied van huisvesting voor mensen met een beperking. Daarbij kan gekeken worden hoe de verschillende partijen ieder vanuit z'n eigen rol passend wonen met beperkingen zou kunnen bevorderen en borgen.

3. Bouwen

We zetten actief in op kennisdelen en we vragen belangengroepen aan te geven en te onderbouwen waar geldende bouwvoorschriften niet voldoen. Daarnaast gaan we gezamenlijk na welke invloed gemeenten en belangenorganisaties (lokaal en landelijk) kunnen hebben op de geldende bouwvoorschriften (het Bouwbesluit) in het kader van inclusief bouwen.

6. Vervoer

Waar gaan we mee verder?

Wat betreft het doelgroepenvervoer (Wmo- en Leerlingenvervoer) werkt de gemeente samen met uitvoeringsorganisatie AVAN verder aan het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van het vervoer, zoals het toewerken naar contactloos betalen in alle AVAN-taxi's en het vereenvoudigen van het boeken van ritten.

Voor het openbaar vervoer blijft de gemeente met de provincie en vervoerder in gesprek over de bereikbaarheid in alle stadsdelen. Ervaren knelpunten, aangedragen door inwoners, worden hierin meegenomen. Als de gemeente input levert aan de provincie voor aanbestedingen van het openbaar vervoer vraagt ze input aan mensen met een beperking. Dit wordt gedaan door middel van een ronde langs adviescommissies.

We zetten trajecten in om kinderen die gebruik maken van het Leerlingenvervoer te leren zelfstandig met openbaar vervoer te reizen.

Wat gaan we extra doen?

We gaan samen met de gebruikers bekijken hoe we ervaren knelpunten op alle gebieden van vervoer (waaronder Wmo-doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer, openbaar vervoer, vervoer van/naar sport) actief mee kunnen nemen richting de verschillende uitvoeringspartijen.

Binnen het AVAN doelgroepenvervoer wordt jaarlijks een onafhankelijk klanttevredenheidsonderzoek gehouden. De gemeente dringt er nadrukkelijk op aan om binnen dit onderzoek kwalitatieve beoordelingen uit te voeren door middel van diepte-interviews bij de gebruikers. Daarbij kijkt de gemeente kritisch mee of de uitkomsten van het onderzoek meegenomen worden in het verbeteren van de dienstverlening door AVAN.

We zorgen ervoor dat, naast de bestaande bushaltes, ook de nieuwe bushaltes zo toegankelijk mogelijk worden uitgevoerd.

We zien erop toe dat looproutes van en naar bushaltes veilig en toegankelijk zijn voor iedereen, met name looproutes in de binnenstad. Hierbij wordt rekening gehouden met goede geleidelijnen, aandacht voor obstakels en goede verlichting van abri's.

Bij de ontwikkeling van het nieuwe stationsgebied besteden we als gemeente extra aandacht aan de veiligheid en toegankelijkheid van dit gebied. Ervaringsdeskundigen worden door de gemeente aangehaakt bij dit project.

7. Gemeente als organisatie

Waar gaan we mee verder?

Ons diversiteitsbeleid is gericht op inclusie waarbij we ervan uitgaan dat iedereen mee moet kunnen doen en dus ook bij de gemeente kan komen werken. Als werkgever hebben we een voorbeeldfunctie om een inclusieve organisatie te zijn waar medewerkers ingezet worden op hun talenten ongeacht iemands beperking of afkomst. We blijven hieraan werken via het uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie.

We vinden het vanzelfsprekend om ons te houden aan de Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten en mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Dit is opgenomen in ons uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie.

Vanuit het regionale talenttraject ‘Werken zonder te beperken’ hebben enkele mensen een baan aangeboden gekregen bij de gemeente. Dit traject, bedoeld om hoger opgeleide mensen met een beperking in dienst te nemen en daarnaast om draagvlak te creëren als het gaat om collega’s met een beperking, liep tot september 2020. In 2021 start een nieuw traject ‘Gelders Talent op Maat’ waarin starters met een afstand tot de arbeidsmarkt de mogelijkheid wordt geboden om aan te sluiten bij het reguliere regionale traineeship ‘Gelders Talent’. Gemeente Nijmegen biedt ook een plek aan voor het Gelders Talent op Maat.

Wat gaan we extra doen?

We willen meer bewustwording creëren in onze organisatie. Dit gaan we oppakken door middel van het organiseren van lezingen, workshops en trainingen voor medewerkers van de gemeente Nijmegen op gebied van diversiteit om daarmee verder in te zetten op de bewustwording hiervan en op de kracht van de verschillen aan werknemers in onze organisatie.

Het verder toegankelijk maken van de gemeentelijke communicatie voor al onze inwoners pakken we als volgt op:

- De afgelopen jaren zijn er stappen gezet om alle gemeentelijke websites te checken en aan te passen op toegankelijkheid.
  Om de aandacht en uitvoering hierop te versterken, is er een projectgroep ingezet die zich hier nog intensiever op gaat richten om verbeteringen door te voeren.
- We willen onze gemeentelijke informatie in begrijpelijke taal aanbieden en dit ook afspreken met de door de gemeente gesubsidieerde instellingen. We hebben in 2019 de Direct Duidelijk Deal ondertekend, die gericht is op eenvoudig taalgebruik. We leiden schrijfcoaches op die gemeentebreed ingezet worden om collega's te ondersteunen bij het opstellen van teksten op eenvoudig taalniveau (B1 niveau wat vergelijkbaar is met eind VMBO, MBO1/2). Daarnaast zijn er trainingen voor medewerkers gericht op het schrijven van heldere brieven en e-mails. Hiermee dragen we er aan bij dat medewerkers zich meer bewust worden van hun communicatie als zij iets naar buiten willen brengen.

- We hebben stemlocaties aangepast aan mensen met een beperking waarmee we uitvoering geven aan het Actieplan Toegankelijk Stemmen bij de Tweede Kamerverkiezing in 2021. Voor de Tweede Kamerverkiezing van dit jaar zijn we met een pilot gestart met zelfstandig stemmen op twee stemlocaties, waarbij één stemlocatie hulpmiddelen ter beschikking had voor mensen met een visuele beperking en één stemlocatie voor mensen met een auditieve beperking. We evalueren deze pilot en bekijken op welke wijze we dit kunnen voortzetten bij volgende verkiezingen.

Hoofdstuk 5. Schematisch overzicht en planning

Hieronder volgt een schematische weergave van de actiepunten die we (extra) gaan oppakken. Bij elk thema benoemen we de actiepunten en per actiepunt de activiteiten, de betrokkenen en de betreffende artikelen van het VN-verdrag waaraan gewerkt wordt.

Afkortingen die we gebruiken

WBRN:	Werkbedrijf Rijk van Nijmegen
UWV:	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
HAN:	Hogeschool Arnhem Nijmegen
RTA:	Regionale Tafel Arbeidsmarkt Rijk van Nijmegen
VNO-NCW:	Verbond van Nederlandse Ondernemingen en Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
ION:	Inclusief Ondernemers Netwerk
ZRCN:	Zelfregiecentrum Nijmegen
GGD:	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
AVAN:	Aanvullend Vervoer Arnhem Nijmegen
MO:	Maatschappelijke Ontwikkeling
EZ:	Economische Zaken
P&O:	Personeel en Organisatie

1. Werk

Inzet ervaringsdeskundigheid verder uitwerken

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
WBRN gaat in eigen organisatie meer mensen met een beperking een werkplek bieden	Extern: WBRN, kandidatenraad	WBRN	Artikel 1, 3, 8, 27	2021-2024
WBRN bekijkt mogelijkheid van interne functie ervaringsdeskundige op beleidsmatig en uitvoerend niveau	Intern: MO. Extern: WBRN, kandidatenraad	WBRN	Artikel 1, 3, 8, 27	2021-2022

Meer inzetten op competenties en vaardigheden

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-ver-drag	Tijdspad
Onderzoeken mogelijkheden instrument Skillsplatform	Intern: MO, EZ Extern: WBRN, UWV, HAN, voortgezet onderwijs, werkgevers	EZ	Artikel 1, 3, 27	2021-2022

Afstemming domeinen werk en onderwijs versterken

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-ver-drag	Tijdspad
Agenderen in RTA met specifieke aandacht voor groep mensen met een beperking bij projecten gericht op extra ondersteuning naar werk	Intern: MO, EZ Extern: WBRN, ROC, HAN, UWV Werkbedrijf, VNO-NCW, werknemersorganisaties	MO in samenwerking WBRN	Artikel 1, 3, 27	2021-2024
ION actief blijven inzetten bij het verkrijgen van stage- en reguliere werkplekken	Intern: MO Extern: WBRN, ION, overige werkgevers, scholen	WBRN ism met MO	Artikel 1, 3, 27	2021-2024

2. Onderwijs

Aandacht vergroten van kennis en bewustwording over beperkingen bij schoolpersoneel, ouders en kinderen

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Agenderen thema bewustwording in bestuurlijke overleggen	Intern: MO Extern: scholen	MO	Artikel 1, 3, 8, 24	2021-2024
Delen goede voorbeelden en inzet ervaringsdeskundigen	Intern: MO Extern: scholen, ZRCN, de Kentering	MO	Artikel 1, 3, 8, 24	2021-2024
Inzetten op eigen kracht bij kinderen en jongeren met beperking door het organiseren van ontmoetingen	Intern: MO Extern: scholen, ZRCN, Jongerenlab	MO	Artikel 1, 3, 8, 24	2021-2024
Nagaan hoe de methodiek van Schools OUT breder ingezet kan worden met betrekking tot inclusie en diversiteit	Intern: MO Extern: GGD, scholen	MO	Artikel 1, 3, 5, 8, 24	2021-2022

Inzetten op doorontwikkeling aansluiting onderwijs-jeugdzorg en preventieve activiteiten voor regulier onderwijs

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Onderzoek doen naar hoog percentage leerlingen in speciaal onderwijs	Intern: MO Extern: Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, GGD	Samen-werkings-verband Passend Onderwijs	Artikel 1, 3, 24	2021-2022
Ondersteunen basisscholen Dukenburg bij plan om kinderen in regulier onderwijs te houden	Intern: MO Extern: basisscholen in Dukenburg	Basisscholen Dukenburg	Artikel 1, 3, 24	2021-2022

Intensivering passende kinderopvang

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Zorgen dat passende kinderopvang mogelijk is op alle locaties	Intern: MO Extern: kinderopvang-organisaties	MO met kinderopvang-organisaties	Artikel 1, 3, 5, 24	2021-2022

Aandacht voor aansluiting met stages en arbeidsmarkt

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Inzetten op sluitende overgang tussen onderwijs en werk en het vinden van een passende stageplek voor alle jongeren	Intern: MO Extern: scholen, werkgevers	MO met scholen en werkgevers	Artikel 1, 3, 24, 27	2021-2024
Meer werkplekken creëren voor jongeren met een beperking met 'Route naar Arbeid' waarin jongeren zonder startkwalificatie extra begeleiding en coaching krijgen	Intern: MO Extern: werkgevers (ION), scholen	ION met scholen	Artikel 1, 3, 24, 27	2021-2024
Inzetten maatschappelijk verantwoorde inkoop en SROI voor creëren werkervarings- en stageplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	Intern: MO, EZ Extern: werkgevers, scholen	EZ met MO, scholen en werkgevers	Artikel 1, 3, 24, 27	2021-2024

3. Participatie

Inclusie uitwerken in uitvoering ‘Ruimte voor ontmoeting’ gericht op sociale toegankelijkheid in de wijk

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Evalueren Wijkatelier Lindenholt om werkzame onderdelen in te kunnen zetten in andere wijken	Intern: MO Extern: Bindkracht10, Ixta Noa, bewonersinitiatieven	MO	Artikel 1, 3, 9, 21, 30	2021-2022
Verder inzetten op kennis- en vaardigheidsvergroting en bewustwording over de verschillende beperkingen in verschillende stadsdelen	Intern: MO Extern: Bindkracht10, Ixta Noa, ZRCN, de Kentering, wijkbewoners	MO	Artikel 1, 3, 4, 9, 21, 30	2021-2023

Extra aandacht voor gezondheid, bewegen en leefstijl

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Inzetten op samenspeelkansen en het creëren van speelplekken voor kinderen met en zonder beperking	Intern: MO, Stadsontwikkeling, Sportbedrijf Extern: GGD, scholen	MO	Artikel 1, 3, 4, 9, 30	2021-2022
Achterhalen wat er aanvullend nodig is op bestaande activiteiten gericht op gezondheid en leefstijl voor mensen met een beperking	Intern: MO, Sportbedrijf Extern: partners Lokaal Preventieakkoord waaronder oa GGD, Driestroom, Entrea	MO met partners Lokaal Preventie-akkoord en belangen-behartigings-organisaties	Artikel 1, 3, 9, 30	2021

Extra aandacht voor diversiteit en inclusie in de culturele sector

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-ver-drag	Tijdspad
Culturele instellingen (die meerjarig gesubsidieerd worden door gemeenten) bevragen hoe ze invulling geven aan de code Diversiteit & Inclusie	Intern: MO Extern: culturele instellingen	MO	Artikel 1, 3, 9, 21, 30	2021-2024

4. Zorg en ondersteuning

Inzet ervaringsdeskundigheid

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-ver-drag	Tijdspad
Uitvoeren interactief traject ervaringsdeskundigheid in het sociaal domein om in kaart te brengen wat hierin extra nodig is	Intern: MO, Extern: betrokken organisaties in sociaal domein	MO	Artikel 1, 3, 4, 8, 19	2021-2022
Uitvoering pilot ervarings-deskundigheid in twee stadsdelen	Intern: MO Extern: ZRCN en Ixta Noa	Ixta Noa en ZRCN	Artikel 1, 3, 4, 8, 19	2021
Opdrachtverstrekking aan nieuwe Buurtteams om inzet ervaringsdeskundigheid verder te ontwikkelen	Intern: MO Extern: Buurtteams	Buurtteams	Artikel, 1, 3, 4, 8, 19	2021-2024

Inzetten op bewustwording

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Organiseren symposium voor alle Nijmeegse inwoners	Intern: Communicatie en MO Extern: diverse belangenbehartigingsgroepen en betrokken organisaties	MO met Communicatie	Artikel 1, 3, 5, 8	2022
Werken aan sociale inclusie door middel van campagne #oogvoorelkaar	Intern: MO, Uniek Sporten, Communicatie Extern: regionale werkgroep beleidsadviseurs, klankbordgroep van landelijke/ lokale organisaties, ervaringsdeskundigen	MO	Artikel 1, 3, 8	2021-2022
Het geven van voorlichting over verschillende beperkingen en daarbij gebruik maken van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid	Intern: MO Extern: Mee Gelderse Poort, Indigo, ZRCN, Ixta Noa, Buurtteams	MO	Artikel 1, 3, 4, 8, 9	2021-2023

Monitoring van onze dienstverlening

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Achterhalen op welke manier we onze monitoring kunnen optimaliseren	Intern: MO, Onderzoek en Statistiek Extern: GGD, Buurtteams, belangenbehartigingsorganisaties	MO	Artikel 1, 3, 9, 19, 28	2021-2022

5. Bouwen en wonen

Openbare gebouwen waarvan gemeente geen eigenaar is te beoordelen op toegankelijkheid

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Beoordelen op welke punten openbare gebouwen niet voldoen en suggesties voor verbetering geven	Intern: Stadsontwikkeling Extern: belangenbehartigingsorganisaties, gebouweigenaren	Stadsontwikkeling	Artikel 1, 3, 9, 20	2022-2024

Aandacht voor toegankelijkheid in de openbare ruimte

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Evalueren handboek toegankelijkheid	Intern: Stadsontwikkeling Extern: belangenbehartigingsorganisaties	Stadsontwikkeling	Artikel 1, 3, 9	2022

Inwoners met een beperking betrekken bij stedelijke ontwikkelingen

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Mensen met een beperking actief betrekken bij ontwikkeling stationsgebied	Intern: Stadsontwikkeling Extern: belangenbehartigingsorganisaties	Stadsontwikkeling	Artikel 1, 3, 9, 20	2021-2024

Inzetten op huisvesting voor mensen met een beperking

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
In kaart brengen in hoeverre huidige prestatieafspraken voldoen en aanbevelingen doen voor verbetering van kennisuitwisseling wat betreft mensen met een beperking	Intern: Stadsontwikkeling, MO Extern: woningcorporaties, zorgorganisaties	Stads-ontwikkeling	Artikel 1, 3, 19	2022

Inzetten op kennisdeling met betrekking tot bouwbesluiten

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Nagaan welke invloed gemeente en belangen-behartigingsorganisaties hebben op bouwvoorschriften	Intern: Stadsontwikkeling Extern: belangen-behartigingsorganisaties	Stads-ontwikkeling	Artikel 1, 3, 8, 9, 20	2022-2024

6. Vervoer

Ervaren knelpunten door gebruikers actief meenemen richting uitvoerende partijen

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Gezamenlijk bekijken op welke manier ervaren knelpunten ingebracht kunnen worden bij de uitvoerende partijen	Intern: Stadsontwikkeling en Stadsbeheer Extern: AVAN, Breng, Provincie, belangenbehartigingsorganisaties, adviescommissies	Stadsontwikkeling	Artikel 1, 3, 8, 9, 20	2022-2023

Jaarlijks onafhankelijk klanttevredenheidsonderzoek binnen het doelgroepenvervoer

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Gemeente dringt aan op het meenemen van kwalitatieve beoordelingen in onderzoek en ziet toe op het meenemen van de uitkomsten in verbeteren dienstverlening	Intern: MO Extern: AVAN, belangenbehartigingsorganisaties	AVAN	Artikel 1, 3, 8, 9, 20	2021-2024

Alle bushaltes zo toegankelijk mogelijk uitvoeren

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Naast bestaande haltes ook nieuwe bushaltes toegankelijk uitvoeren	Intern: Stadsrealisatie, Stadsbeheer, Stadsontwikkeling Extern: belangenbehartigingsorganisaties	Stadsontwikkeling	Artikel 1, 3, 9, 20	2021-2024

Looproutes van en naar bushaltes zo toegankelijk en veilig mogelijk maken

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Aandacht voor geleidelijnen, obstakels en goede verlichting in abri's	Intern: Stadsrealisatie, Stadsbeheer, Stadsontwikkeling Extern: belangenbehartigingsorganisaties	Stadsontwikkeling	Artikel 1, 3, 9, 20	2021-2024

Extra aandacht voor veiligheid en toegankelijkheid bij ontwikkeling stationsgebied

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Betrekken ervaringsdeskundigen bij de ontwikkeling van dit gebied	Intern: Stadsontwikkeling Extern: belangenbehartigingsorganisaties	Stadsontwikkeling	Artikel 1, 3, 9, 20	2021-2024

7. Gemeente als organisatie

Meer bewustwording creëren binnen onze organisatie

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Organiseren lezingen, workshops, trainingen voor medewerkers	Intern: MO, Communicatie en P&O Extern: Mee, Pro Persona Connect	MO met P&O en Communicatie	Artikel 1, 3, 4, 8	2021-2024

Toegankelijker maken gemeentelijke communicatie

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Verbeteren digitale communicatie (gemeentelijke websites)	Extern: ervaringsdeskundigen	Communicatie	Artikel 1, 3, 21	2021-2022
Aanbieden van gemeentelijke informatie in begrijpelijke taal door het opleiden van interne schrijfcoaches voor ondersteuning van teksten op B1-niveau	Extern: ervaringsdeskundigen	Communicatie	Artikel 1, 3, 4, 21	2021-2024

Toegankelijker maken stemlocaties

Activiteiten	Betrokken partijen	Trekker	Artikel VN-verdrag	Tijdspad
Evalueren pilot zelfstandig stemmen (bij verkiezing Tweede Kamer 2021) en kijken hoe deze kan worden voortgezet bij volgende verkiezingen	Intern: Publiekszaken Extern: ZRCN, Dovenschap, Stichting Hoormij, Oogvereniging Nijmegen	Publiekszaken	Artikel 1, 3, 29	2021-2023

Financieel kader

Ons doel is om inclusie zoveel mogelijk te borgen in de reguliere beleidsontwikkeling en -uitvoering. Dit betekent dat we ervan uitgaan dat de bovengenoemde actiepunten op gebied van inclusie binnen de reguliere programma's worden uitgevoerd en gefinancierd. In het vervolgtraject starten we met het planmatig uitwerken van de actiepunten op het gebied van bewustwording, communicatie en ervaringsdeskundigheid, inclusief de financiële dekking. Daardoor is nog niet exact aan te geven welke kosten de komende jaren specifiek in het kader van inclusie worden gemaakt.
Als er voor de verdere uitvoering van de actiepunten extra middelen nodig zijn, dan worden hiervoor voorstellen aan de raad gebracht.

Voor de nieuwe projectopzet in het vervolgproces van dit Actieprogramma reserveren wij €10.000,-.

Ook in de afgelopen periode is op deze wijze vanuit de diverse programma's ingezet op communicatie, bewustwording en ervaringsdeskundigheid, zoals de onderstaande voorbeelden laten zien. Dit zal in de komende periode worden vervolgd.

Voor de bewustwordingscampagne #Oogvoorelkaar is budget beschikbaar tot en met 2021 en eventueel het daaropvolgende jaar voor ontwikkelkosten van nieuwe initiatieven, sprekende voorbeelden, communicatie-uitingen en het organiseren van bijeenkomsten.

Voor het project ‘een Welkome wijk’ is in 2021 een subsidiebedrag verleend van €39.573 aan Samen Sterk zonder Stigma om dit bewustwordingsproces met lokale partijen op te zetten en uit te werken.

Voor de pilot ‘ervaringsdeskundige inzet in de Brede basisteams Lindenholt en Zuid’ is voor 2021 een subsidie verstrekt van €99.225 aan Ixta Noa om samen met het Zelfregiecentrum uitvoering te geven en ervaring op te doen met ervaringsdeskundigheid in Brede basisteams.

Voor trainingen aan inwoners, vrijwilligers en professionals gericht op kennisvergroting en bewustwording (specifiek destigmatisering) in de omgang met mensen met psychische kwetsbaarheid of beperking is voor 2021 en 2022 een bedrag beschikbaar gesteld van € 269.808 aan Mee Gelderse Poort en Pro Persona Connect (voorheen Indigo).

Voor het toegankelijker maken van de stemlocaties bij de Tweede Kamer verkiezingen 2021 is € 8.129,- beschikbaar gesteld.

Voor het visietraject ervaringsdeskundigheid is in 2021 voor het eerste onderdeel € 24.394 beschikbaar.